

Omfattende genetisk analyse

Patientinformation

Til dig, der tilbydes en omfattende genetisk analyse som led i din udredning eller behandling af sygdom.

Indholdsfortegnelse

Patientinformation vedrørende omfattende genetisk analyse	3
Hvad er gener?.....	3
Hvad er en omfattende genetisk analyse?	3
Hvordan foregår undersøgelsen?	4
Hvilke resultater kan man få?	4
Dine valg	4
Væsentlige helbredsmæssige sekundære fund	4
Undersøgelsens betydning for slægtninge	5
Ny viden	5
Din selvbestemmelse over dine genetiske oplysninger	5
Opbevaring af genetiske oplysninger og datasikkerhed	5
Kontaktoplysninger	6
Hvad er Nationalt Genom Center?	8
Databeskyttelsesrådgiver	8
Databeskyttelsesrådgiverens kontaktoplysninger	8
Hvilke oplysninger modtager vi om dig?	9
Hvad består dine genetiske oplysninger af?	9
Hvad består dine helbredsmæssige oplysninger af?	9
Hvad består metadata af?	9
Hvad bruger vi dit CPR-nummer til og hvorfor?	10
<i>Hvad er et referencegenom?</i>	10
Hvor længe opbevarer vi dine oplysninger?	10
Hvad er formålet med behandling af dine oplysninger?	10
Hvad betyder det, at dine oplysninger må behandles med henblik på patientbehandling?	11
<i>Genetisk diagnostik</i>	11
Hvad betyder det, at dine oplysninger må behandles med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser?	11
Hvem deler vi dine oplysninger med?	12
<i>Samarbejdspartnere, der modtager data</i>	13
Retten til at se dine oplysninger	13
Retten til at få rettet eller slettet dine oplysninger	13
Retten til at få begrænset behandling af dine oplysninger	14
Retten til indsigelse	14
Retten til at klage.....	14
Vil du læse mere om lovgrundlaget for behandling af dine personoplysninger?	15
Bilag 2: Din selvbestemmelsesret i forhold til forskning.....	17

3. udgave

Forfatter, udgiver og ansvarlig institution: Nationalt Genom Center

Copyright: Nationalt Genom Center

Version: 3.0 (gældende fra 1. januar 2024)

Versionsdato: 21. december 2023 – format: PDF

Patientinformation vedrørende omfattende genetisk analyse

Lægen har vurderet, at det er relevant at tilbyde dig en omfattende genetisk analyse som led i din udredning eller behandling af sygdom. Det er dit valg, om du vil have foretaget behandling, som indebærer en sådan genetisk analyse. Hvis du ønsker det, skal du give skriftligt samtykke, og du skal samtidig træffe nogle valg vedrørende den tilbagemelding, du får.

Nedenfor får du først lidt information om, hvad gener er, og hvad der skal ske, og derefter information om nogle af de valg, du skal træffe i sammenhæng med afgivelse af informeret samtykke til behandling, som indebærer en genetisk analyse (samtykkeblanket). Denne skriftlige information ledsages af en samtale, hvor du kan stille spørgsmål. Du kan finde uddybende information og forklarende videoer på: [Information til patienter, der skal have foretaget omfattende genetisk analyse \(ngc.dk\)](http://ngc.dk).

Hvad er gener?

Alle kroppens celler indeholder arvemateriale. Arvematerialet kaldes også DNA. DNA'et indeholder koden for, hvordan vores krop er opbygget, hvordan vi kommer til at se ud, og hvordan kroppen fungerer. Et gen er et stykke af vores DNA. Hver celle indeholder cirka 20.000 gener. Alle gener har specifikke funktioner, men der er mange af disse funktioner, som vi ikke kender endnu. Gener optræder oftest i par - ét fra hver forælder. Der findes genforandringer (mutationer/varianter) i generne hos alle mennesker, og nogle gange medfører disse forandringer sygdom.

En genetisk betinget sygdom forekommer, hvis et eller flere gener ikke fungerer korrekt. Det kan fx skyldes, at en del af genet mangler, eller at informationen i genet er ændret. En genetisk forandring kan enten være nyopstået hos en person eller være nedarvet fra en eller begge forældre. Det kan være vigtigt for dig/dit barn og andre i din familie at identificere de genetiske forandringer, der har betydning for udvikling af sygdomme.

De nedarvede genforandringer vil findes i alle kroppens celler i modsætning til de spontant nyopståede, der kun er lokale. Et eksempel på en spontant nyopstået genforandring er en kræftsvulst, hvis celler har genforandringer. De spontant nyopståede genforandringer findes typisk ikke i kønscellerne og kan dermed ikke videregives til efterkommere, dvs. at de normalt ikke er arvelige. Lægens kendskab til eventuelle genetiske forandringer hos dig kan i nogle tilfælde forbedre lægens mulighed for at give dig den optimale behandling og rådgivning. Det er denne mulighed, der ofte går under betegnelsen "personlig medicin".

Hvad er en omfattende genetisk analyse?

Omfattende genetisk analyse betyder, at man undersøger mange gener på én gang (genpanel), alle gener på én gang (exom- eller helgenomsekventering), eller at man undersøger, hvor mange kopier af gener, der findes (mikroarray). Selvom der undersøges mange gener, er der stadig kun behov for én blod- og/eller vævsprøve fra dig.

Hvordan foregår undersøgelsen?

Der skal bruges en blod- og/eller vævsprøve fra dig. Fra prøven oprenser man DNA. I nogle tilfælde vil det være en fordel også at analysere en blodprøve fra dine forældre eller andre familiemedlemmer. DNA'et undersøges, og efter analysen modtager lægen, som har bestilt undersøgelsen, resultatet og kontakter dig.

Hvilke resultater kan man få?

Der er flere mulige resultater af omfattende genetisk analyse:

- A. Man finder én eller flere genforandringer, som vurderes at kunne forklare, hvorfor du er blevet syg.
- B. Man finder ikke genforandringer, som kan forklare, hvorfor du er blevet syg.
- C. Man finder én eller flere genforandringer, som man ikke med sikkerhed kan vurdere betydningen af. Det er altså uklart, hvorvidt genforandringen kan forklare, hvorfor du er blevet syg.

Der kan desuden blive gjort såkaldt sekundære fund, dvs. genforandringer, som skønnes at give markant øget risiko for andre sygdomme end den, du konkret bliver undersøgt for. Det understreges dog, at der ikke undersøges for andre sygdomme end den, du bliver udredt for. Du kan læse mere om væsentlige helbredsmæssige sekundære fund og om muligheden for at afvise tilbagemelding om væsentlige helbredsmæssige sekundære fund nedenfor.

I alle tilfælde vil du blive tilbudt rådgivning om resultatet.

Dine valg

Du bestemmer som patient selv, om du vil modtage patientbehandling i sundhedsvæsenet. Der må ikke indledes eller fortsættes en behandling uden, at du har givet informeret samtykke til det. Det gælder også behandling, der indebærer omfattende genetisk analyse. Du kan altid trække dit samtykke til behandling tilbage ved at henvende dig til din behandlende læge.

Hvis du ønsker at få foretaget en omfattende genetisk analyse, er det et krav i lovgivningen, at du giver skriftligt samtykke, og at du samtidig træffer nogle valg vedrørende den tilbagemelding om væsentlige helbredsmæssige sekundære fund, du derefter kan få.¹

Du får den betænkningstid, der er nødvendig, for at du kan tage stilling til disse spørgsmål. Hvis du ikke ønsker at få foretaget en genetisk analyse, vil din læge informere dig om eventuelle andre undersøgelses- og behandlingsmuligheder og om konsekvenserne ved, at der ikke foretages en genetisk analyse.

Væsentlige helbredsmæssige sekundære fund

Når man undersøger mange eller alle gener, er der mulighed for, at der uventet påvises genforandringer, som skønnes at give øget risiko for sygdom, men som er uden sammenhæng med den sygdom, du bliver undersøgt for. Dette kaldes

¹ 1 Jf. bekendtgørelse nr. 359 af 4. april 2019 om information og samtykke i forbindelse med behandling og ved videregivelse og indhentning af helbredsoplysninger m.v., § 2, stk. 5

sekundære fund. Et sådant fund kan for eksempel være en genforandring hos en hjertepatient, der er forbundet med en markant øget risiko for kræft.

Når du underskriver samtykkeerklæringen, skal du tage stilling til, om du vil informeres om væsentlige helbredsmæssige sekundære fund og i givet fald hvilken type sekundære fund, du vil informeres om. Der vil alene være tale om fund, som lægen vurderer er af væsentlig sundhedsmæssig betydning, dvs. hvor det skønnes, at der er markant forhøjet risiko for alvorlig sygdom. Nogle patienter foretrækker alene tilbagemelding, hvis tilstanden efterfølgende kan forebygges eller behandles. Andre patienter foretrækker tilbagemelding om alle væsentlige helbredsmæssige sekundære fund, også dem der ikke kan forebygges eller behandles, fx for at kunne inddrage denne viden i deres livsplanlægning.

Andre patienter foretrækker slet ikke at få tilbagemelding om væsentlige helbredsmæssige sekundære fund. Du skal dog være opmærksom på, at der i meget sjældne tilfælde kan være sekundære fund af så væsentlig sundhedsmæssig betydning for dig og din familie, at din læge kan være forpligtet til at informere dig, selvom du har valgt ikke at modtage information om væsentlige helbredsmæssige sekundære fund.

Undersøgelsens betydning for slægtninge

Et fund af arvelig sygdom kan have konsekvenser for dig eller dine nære slægtninge, der kan have arvet den samme genforandring fra tidligere generationer. Derfor kan det være en god idé at tale med dine nære slægtninge om, hvordan du eventuelt viderebringer et sådant resultat til dem, allerede før du har fået et resultat. Du kan tale med lægen om, hvordan du bedst gør dette.

Ny viden

I fremtiden bliver vores viden om gener og deres betydning større. Det kan betyde, at der kommer ny viden, som kan have betydning for netop den sygdom, du undersøges for. Det kan også ske, efter at din undersøgelse eller behandling er afsluttet. Da dit forløb formelt set er afsluttet, bestemmer du selv, om du vil kontaktes. Du skal vide, at et ja til at blive kontaktet om ny viden ikke betyder, at dit DNA systematisk bliver genundersøgt med jævne mellemrum. Se desuden bilag 2 om din selvbestemmelsesret i forhold til forskning.

Din selvbestemmelse over dine genetiske oplysninger

Du har en lovbestemt ret til selvbestemmelse over de genetiske oplysninger, der udledes af analysen og opbevares i Nationalt Genom Center, som er omtalt nederst på samtykkeblanketten. Ønsker du ikke, at forskerne må inddrage dine genetiske oplysninger i sundhedsforskning, skal du registrere dig i Vævsanvendelsesregisteret. Læs mere om din selvbestemmelsesret i forhold til forskning i bilag 2.

Opbevaring af genetiske oplysninger og datasikkerhed

Dine genetiske oplysninger opbevares i Nationalt Genom Center. Dine data bliver opbevaret og anvendt under iagttagelse af den højeste grad af sikkerhed. Du kan læse mere om datasikkerhed og om Nationalt Genom Center på www.ngc.dk.

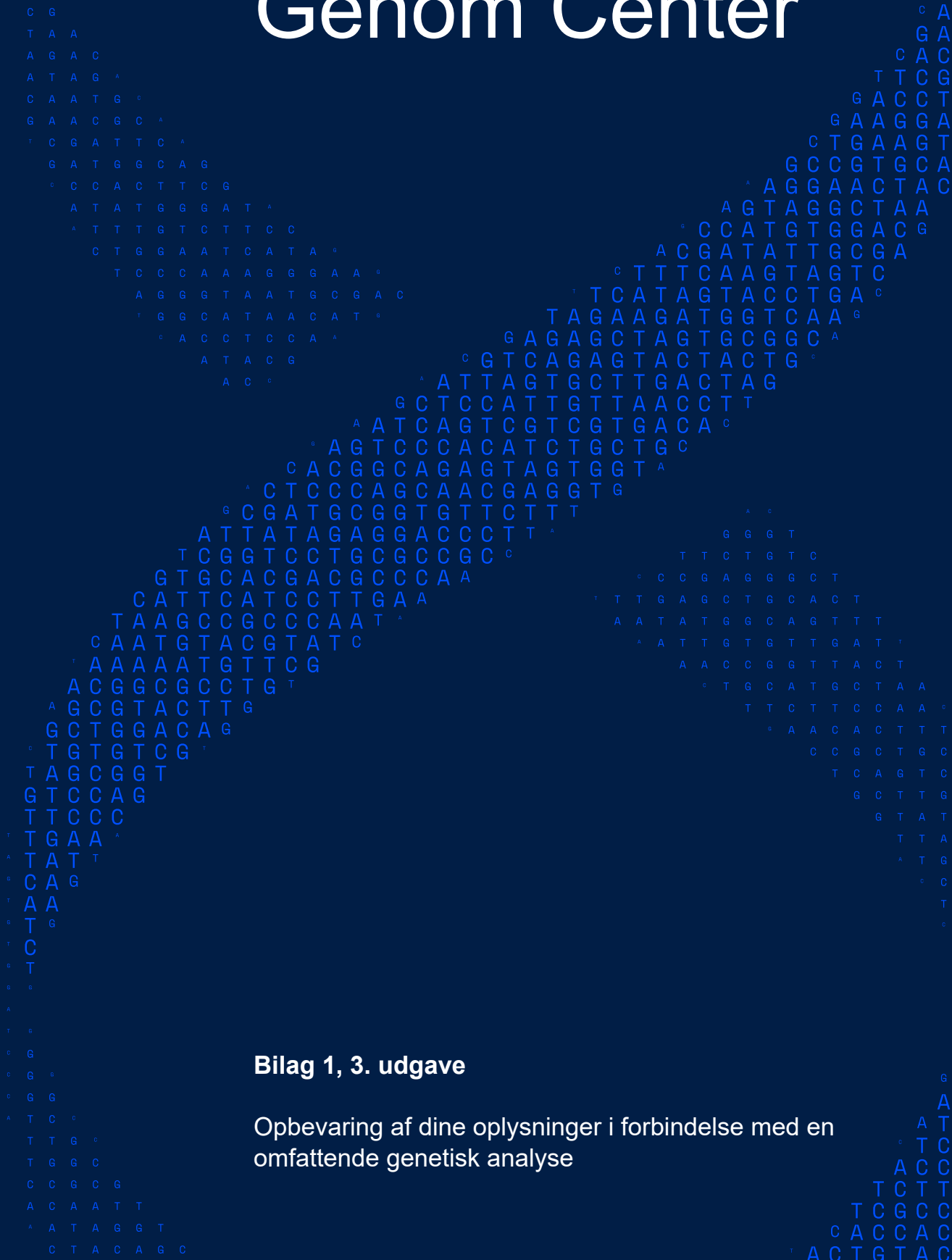
Nationalt Genom Center er en institution under Indenrigs- og Sundhedsministeriet og er beliggende på Ørestads Boulevard 5, 2300 København S. Nationalt Genom Center kan kontaktes på mail: kontakt@ngc.dk, eller på telefon: 24 97 17 65.

Se desuden bilag 1, hvor du kan få oplysninger om opbevaring af dine genetiske oplysninger og datasikkerhed.

Kontaktoplysninger

Hvis du har spørgsmål eller ønsker at ændre dit samtykke, er du meget velkommen til at kontakte dit behandlingssted.

Opbevaring af dine oplysninger i Nationalt Genom Center

Bilag 1, 3. udgave

Opbevaring af dine oplysninger i forbindelse med en omfattende genetisk analyse

Oplysninger fra omfattende genetiske analyser opbevares i Nationalt Genom Center

Hvad er Nationalt Genom Center?

Nationalt Genom Center er en styrelse under Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Hvis du får foretaget en omfattende genetisk analyse i sundhedsvæsenet, vil dine oplysninger blive opbevaret i Nationalt Genom Center.

I Nationalt Genom Center arbejder vi for at understøtte, at læger og forskere ved hjælp af viden om patienters gener og anden viden kan udvikle skræddersyet behandling, også kaldet personlig medicin. Personlig medicin er diagnostik, behandling og forebyggelse, der i langt højere grad er skræddersyet til den enkelte patient. Centeret har ansvaret for at udvikle en national infrastruktur, der giver læger og forskere i hele Danmark adgang til avanceret helgenomsekventering (omfattende genetiske analyser) og til analyse af store datasæt, og målet er at gøre det bedre for nuværende og kommende patienter.

Dine genetiske oplysninger og dit CPR-nummer opbevares adskilt i det nationale supercomputersystem. Dine data er med Nationalt Genom Center godt beskyttet. Beskyttelse af dine og andre patienters data har højeste prioritet i Nationalt Genom Center, og vi har udviklet en streng sikkerhedsmodel.

Du kan læse mere om datasikkerhed og Nationalt Genom Center på www.ngc.dk.

Databeskyttelsesrådgiver

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har en fælles databeskyttelsesrådgiver (DPO), der er ansat i departementet. DPO'en har blandt andet til opgave at rådgive departementet og flere af de institutioner, der indgår i ministeriets koncern, om databeskyttelsesreglerne. DPO'en fungerer også som kontaktpunkt for borgere i relation til ministeriets og institutionernes behandling af deres personoplysninger.

Hvis du kontakter DPO'en, bedes du oplyse, at din henvendelse drejer sig om Nationalt Genom Center. Henvendelser, som ikke vedrører databeskyttelse, bedes sendt til Nationalt Genom Center på kontakt@ngc.dk

Databeskyttelsesrådgiverens kontaktoplysninger

Databeskyttelsesrådgiver (DPO) Helle Ginnerup-Nielsen

E-mail: databeskyttelse@sum.dk

Brev: Såfremt du sender din henvendelse pr. brev, skal det ske til følgende adresse: Indenrigs- og Sundhedsministeriets departement, Slotsholmsgade 10-12, 1216 København K, Att.: Databeskyttelsesrådgiver.

Digital post: Såfremt du sender din henvendelse via Digital Post, bedes du venligst skrive "Att.: Databeskyttelsesrådgiver" i emnefeltet.

Hvis din henvendelse indeholder følsomme eller fortrolige oplysninger om dig eller en anden person (f.eks. helbredsoplysninger eller CPR-nummer), opfordrer vi til, at

du sender din henvendelse til databeskyttelsesrådgiveren via sikker e-mail eller Digital Post ved at logge ind på www.borger.dk.

Du kan læse mere om Nationalt Genom Centers behandling af personoplysninger [her](#).

Hvilke oplysninger modtager vi om dig?

Nationalt Genom Center modtager sundhedsoplysninger om dig fra regionerne. Du oplyses derfor om, hvordan vi i Nationalt Genom Center opbevarer og håndterer dine oplysninger.

Hvilke oplysninger modtager vi om dig?

Vi modtager dine

- genetiske oplysninger
- helbredsmæssige oplysninger
- metadata
- CPR-nummer

Hvad består dine genetiske oplysninger af?

Dine genetiske oplysninger består af data, der er genereret ud fra dit arvemateriale, eller som fortæller noget om dine gener og/eller genetiske varianter ift. andre mennesker. Oplysningerne sammenholdes med et menneskeligt referencegenom for at kortlægge dit genom og fastslå, hvilke varianter dit genom har i forhold til referencegenomet.

Oplysninger om dine genetiske varianter gemmes i en variantdatabase. Oplysningerne består også af dine valg om sekundære fund, og om du må kontaktes, hvis vi opnår ny viden om din genetiske undersøgelse. Vi foretager ikke ny tolkning af dine data.

Hvad består dine helbredsmæssige oplysninger af?

Når vi modtager dine genetiske data, og de overføres til Nationalt Genom Center, modtager vi samtidig helbredsmæssige oplysninger og fx din formodede diagnose. Vi bruger fx dine helbredsmæssige oplysninger til at sikre kendskab til karakteristika for dine genetiske oplysninger, at data benyttes korrekt samt at sikre, at data kan (gen)findes.

Hvad består metadata af?

Når dine genetiske og helbredsmæssige oplysninger overføres til Nationalt Genom Center, modtager vi også såkaldte metadata. Metadata er en mængde praktiske/tekniske oplysninger som fx oplysninger om den afdeling i sundhedsvæsenet, hvor fra vi modtager dine genetiske data. Metadata består også af dato for din prøvetagning samt fabrikant og model på den maskine, der er brugt til din analyse. Vi bruger fx metadata til at sikre kendskab til karakteristika for det overførte data, at data benyttes korrekt samt at sikre, at data kan (gen)findes.

Hvad bruger vi dit CPR-nummer til og hvorfor?

Vi bruger dit CPR-nummer til at kunne identificere dine genetiske oplysninger, hvis det er nødvendigt. Vi bruger dit CPR-nummer i såkaldt pseudonymiseret form. Det betyder, at vi anvender en form for kryptering til at oversætte dit identificerbare CPR-nummer til en unik, kunstig identifikator. På den måde afkobler vi det "personlige" i dit CPR-nummer.

Hvad er et referencegenom?

Referencegenomet fungerer som et opslagsværk. Når læger eller forskere skal finde ud af, om en sygdom skyldes en bestemt genvariant hos en patient, slår han eller hun op i referencegenomet og ser, om genvarianten er normal blandt et gennemsnit af raske danskere, eller om den skiller sig ud.

Hvordan opbevarer og håndterer vi dine oplysninger?

Hvor længe opbevarer vi dine oplysninger?

Som led i din patientbehandling gemmer vi som udgangspunkt dine oplysninger i 30 år, efter at de er modtaget. Herefter sletter vi dine oplysninger, eller overdrager dem til arkiv i henhold til arkivlovgivningen.

I Nationalt Genom Center er vi dataansvarlig for data, der opbevares i den nationale genomdatabase. Samtidig er det vores opgave at udvikle og drive en national infrastruktur for personlig medicin, hvor det er muligt at få læseadgang til data. I Nationalt Genom Center arbejder vi kun med data i særligt sikrede analysemiljøer. Det betyder, at data fra genomdatabaseen ikke kan downloades eller eksporteres fra disse miljøer.

Hvad er formålet med behandling af dine oplysninger?

Vi behandler kun dine oplysninger, hvis det er nødvendigt med henblik på

- forebyggende sygdomsbekæmpelse
- medicinsk diagnose
- sygepleje
- patientbehandling
- forvaltning af læge- og sundhedstjenester

Vi kan også behandle dine oplysninger, hvis behandlingen alene sker med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning, og behandlingen er nødvendig for udførelsen af undersøgelserne.

Nationalt Genom Center er underlagt en lovbestemt formålsbegrænsning. Det betyder, at det er indskrevet i sundhedsloven, at vi kun må bruge dine oplysninger til de formål og inden for de rammer, som er beskrevet ovenfor.

Hvad betyder det, at dine oplysninger må behandles med henblik på patientbehandling?

At dine oplysninger behandles med henblik på patientbehandling betyder, at oplysningerne også kan behandles til formål, der har en umiddelbar tilknytning til patientbehandlingen. Det kan fx være kvalitetssikring, metodeudvikling, undervisning af sundhedspersoner på behandlingsstedet og lignende rutinemæssige funktioner, der har direkte tilknytning til og sammenhæng med behandlingsindsatsen.

I visse tilfælde kan dine oplysninger bruges til behandling af andre patienter end dig, og dine data kan således videregives til sundhedspersoner med det formål.

Genetisk diagnostik

Genetiske oplysninger om en undersøgt person kan også vise en forhøjet risiko for sygdom hos nære slægtninge, hvis de besidder samme genetiske variant. I nogle tilfælde er der 50 % sandsynlighed for, at førsteledsslægtninge har samme sygdomsdisposition som den undersøgte person. Du skal derfor være opmærksom på, at dine data i Nationalt Genom Center indirekte kan indeholde helbredsoplysninger om nære slægtninge.

Hvad betyder det, at dine oplysninger må behandles med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser?

At oplysninger behandles med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning betyder, at dine oplysninger kan anvendes til forskning. Det forudsætter dog, at dine data er nødvendige for forskningen, og at forskningen er godkendt af det videnskabetiske komitéssystem. Forskningen bidrager til viden i sundhedsvæsenet om, hvordan gener kan være med til at sikre bedre og mere præcis behandling af patienter.

Dine data udgør en vigtig ressource for forskningsprojekter. Forskere vil derfor kunne få adgang til dine genetiske oplysninger hos Nationalt Genom Center til brug for forskning. Det kan også være forskning i andre sygdomsområder end det område, som dine data oprindeligt er blevet indsamlet i forbindelse med. I den forbindelse kan det også være, at man kobler dine genetiske data sammen med data, som stammer andre steder fra, fx fra de danske sundheds- og sygdomsregistre.

Du skal være opmærksom på, at dine data kan blive brugt i flere forskellige forskningsprojekter. Dine data kan også blive anvendt som reference- og kontrolmateriale i forskellige forskningsprojekter.

Du har som borger krav på, at sundhedsdata behandles med den største omhyggelighed. Derfor er det alene analyseresultater – og ikke data om dig – som forskningsprojekter kan hjemtage. Vi har i Nationalt Genom Center opsat en række regler for hvilke analyseresultater, forskningsprojekter må hjemtage fra infrastrukturen.

Du kan læse mere om generelle regler knyttet til forskning i genomer på National Videnskabsetisk Komités hjemmeside: [Vejledning om genomforskning og forskning i sensitive bioinformatiske data | De Videnskabsetiske Komitéer \(videnskabsetik.dk\)](#)

Du kan læse mere om forskningsprojekter, der benytter data i Nationalt Genom Center, på vores hjemmeside: [Forskning og internationalt samarbejde \(ngc.dk\)](#)

Vævsanvendelsesregisteret

Hvis du ikke ønsker, at dine oplysninger skal bruges til forskning, skal du registrere dig i Vævsanvendelsesregisteret. Du kontakter Vævsanvendelsesregisteret ved at sende et brev til Sundhedsdatastyrelsen eller via www.borger.dk.

Du finder en vejledning til at registrere dig i Vævsanvendelsesregistret på vores hjemmeside: [Blanketter og vejledninger \(ngc.dk\)](#)

Hvem deler vi dine oplysninger med?

Sundhedspersoner

Vi deler dine genetiske oplysninger med sundhedspersoner som led i patientbehandling.

Forskere

Hvis du ikke har tilmeldt dig Vævsanvendelsesregisteret, kan vi også videregive dine oplysninger til brug for forskning i personlig medicin.

Klageinstanser, Retsvæsenet og Styrelsen for Patientsikkerhed

Hvis dine oplysninger skal bruges i en klagesag, deler vi dine oplysninger til brug for behandlingen af klage- og erstatningssagen i medfør af lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet.

Vi deler dine oplysninger med Styrelsen for Patientsikkerhed, hvis dine oplysninger skal bruges i styrelsens varetagelse af tilsynsopgaver efter autorisationsloven eller sundhedsloven.

En dommer kan i særlige tilfælde beslutte, at dine data kan blive videregivet til politiet, men kun hvis det sker som led i efterforskning af terror og terrorlignende handlinger.

Samarbejdspartnere, der modtager data

Nationalt Genom Center har et tæt samarbejde med Danmarks Tekniske Universitet (DTU) og Rook IT via Peak Consulting Group om den supercomputer, om den supercomputer, hvor dine genetiske oplysninger bliver opbevaret. DTU har dog ikke adgang til at se dine data.

Nationalt Genom Center har it-systemer, som Statens IT, Sundhedsministeriet, KMD og Sundhedsdatastyrelsen driver eller understøtter på vegne af Nationalt Genom Center, hvor dine data – dog ikke dine genetiske oplysninger – bliver behandlet.

Vi har indgået databehandleraftaler med vores databehandlere, og vi fører tilsyn med, at de overholder databehandleraftalerne efter de gældende regler.

Hvad er dine rettigheder?

Som dataansvarlig skal vi i Nationalt Genom Center opfylde dine rettigheder efter databeskyttelsesforordningen (GDPR).

Ønsker du at udøve dine rettigheder overfor Nationalt Genom Center, kan vi kontaktes på

Mail: kontakt@ngc.dk

Telefon: 24 97 17 65.

Nedenfor gennemgås dine rettigheder kort.

Du kan læse mere om dine rettigheder på Datatilsynets hjemmeside: [Hvad er dine rettigheder \(datatilsynet.dk\)](https://www.datatilsynet.dk)

Her finder du også Datatilsynets vejledning om de registreredes rettigheder.

Retten til at se dine oplysninger

Du har ret til at modtage en kopi af de oplysninger, vi behandler om dig, samt en række supplerende oplysninger om behandlingen af dine oplysninger.

Forordningens artikel 15 om indsigtsret.

Retten til at få rettet eller slettet dine oplysninger

Du har i visse tilfælde ret til at få urigtige personoplysninger om dig selv berigtiget eller oplysninger slettet af den dataansvarlige uden unødigt forsinkelse.

Forordningens artikel 16 og artikel 17.

Det kan dog ikke altid lade sig gøre at få slettet oplysninger hos Nationalt Genom Center, da vi er forpligtet til at opbevare oplysningerne, fx til at dokumentere hvad lægen har lagt til grund for din behandling. Vi vil normalt kun kunne slette eller

rette i dine data, hvis vi har lovhjemmel til det. Det skyldes, at myndigheder skal kunne dokumentere, hvad der er sket med dine oplysninger, fx i forbindelse med klager.

Det følger af de almindelige forvaltningsretlige regler, arkivlovgivning, mv., der gælder for myndigheder som Nationalt Genom Center.

Retten til at få begrænset behandling af dine oplysninger

Du har i visse tilfælde ret til at få begrænset behandlingen af dine oplysninger. Husk på, at du også har ret til at få begrænset din behandling af data gennem tilmelding til Vævsanvendelsesregisteret.

Forordningens artikel 18.

Retten til indsigelse

Du har i særlige situationer også ret til at gøre indsigelse mod behandling af dine personoplysninger.

Forordningens artikel 21.

Retten til at klage

Du har ret til at klage til Datatilsynet, hvis du er utilfreds med den måde, vi behandler dine personoplysninger i Nationalt Genom Center. Du finder Datatilsynets kontaktoplysninger på [Kontakt \(datatilsynet.dk\)](https://www.datatilsynet.dk).

Vil du læse mere om lovgrundlaget for behandling af dine personoplysninger?

Reglerne om Nationalt Genom Center kan findes i §§ 223-223 b i sundhedslovens kapitel 68. I medfør af sundhedslovens § 223 a, stk. 1 og 2 har sundhedsministeren udstedt bekendtgørelse nr. 360 af 4. april 2019 om Nationalt Genom Centers indsamling af genetiske oplysninger, der regulerer, i hvilket omfang der skal indberettes genetiske oplysninger til Nationalt Genom Center.

Inden for rammerne af formålsbegrænsningen i sundhedslovens § 223 b har Nationalt Genom Center mulighed for at indsamle oplysninger til brug for patientbehandling og forskning samt samkøre oplysninger, herunder genetiske oplysninger og oplysninger om helbredsmæssige forhold, der tilgår Nationalt Genom Center fra forskellige informationskilder, herunder patientjournaler, registre, databaser og biobanker m.v.

Derudover er det forudsat i lovbemærkningerne, at Nationalt Genom Center kan behandle personoplysninger til nogle få accessoriske formål, der har tilknytning til Nationalt Genom Centers opgavevaretagelse, herunder videregive oplysninger til brug for behandling af klage- og erstatningssager i medfør af lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet eller til brug for Styrelsen for Patientsikkerheds varetagelse af tilsynsopgaver efter autorisationsloven eller sundhedsloven.

Den danske databeskyttelseslov samt Databeskyttelsesforordningen - Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 – regulerer også Nationalt Genom Centers behandling af persondata.

Nationalt Genom Center indsamler og behandler personoplysninger, herunder metadata, til brug for patientbehandling og forskning i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. databeskyttelsesloven § 6.

Nationalt Genom Centers indsamling og behandling af helbredsmæssige oplysninger til brug for patientbehandling sker specifikt i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra h, jf. databeskyttelseslovens § 7, stk. 3.

Nationalt Genom Centers indsamling og behandling af genetiske data til brug for patientbehandling sker specifikt i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra h, jf. databeskyttelseslovens § 7, stk. 3.

Nationalt Genom Center indsamler og behandler helbredsmæssige oplysninger og genetiske oplysninger til brug for forskning specifikt i medfør af databeskyttelseslovens § 10, stk. 1.

Det fremgår af sundhedslovens § 32, stk. 2, at genetiske oplysninger, der er udledt af biologisk materiale i forbindelse med patientbehandling, og som opbevares i Nationalt Genom Center, kan videregives til en forsker til brug for et konkret forskningsprojekt, hvis betingelserne i sundhedslovens § 46, stk. 1 eller 2 er opfyldt,

medmindre patienten har fået registreret en beslutning efter lovens § 29, stk. 1, 2. pkt., i Vævsanvendelsesregisteret.

Nationalt Genom Centers behandling af oplysninger om personnummer sker med hjemmel i databeskyttelseslovens § 11, stk. 1.

Nationalt Genom Center vil også kunne videregive personoplysninger på baggrund af en kendelse om edition efter retsplejelovens § 804, hvis der er tale om efterforskning af en overtrædelse af straffelovens § 114 eller § 114 a, jf. sundhedslovens § 223 b, stk. 2.

Bilag 2: Din selvbestemmelsesret i forhold til forskning

Dine genetiske oplysninger anvendes til din udredning og/eller behandling, men kan også inddrages i forskningsprojekter efter godkendelse af relevante myndigheder, fx. det videnskabetiske komitésystem.

Når dine genetiske oplysninger bruges i forskning, medvirker du til, at der skabes ny viden om behandling til gavn for fremtidens patienter.

Du tager selv stilling til, om resultaterne fra analysen må bruges til formål, der rækker ud over din egen behandling og formål, der har en umiddelbar tilknytning til din behandling. Formål, der er umiddelbart tilknyttede din behandling kan fx være kvalitetssikring, metodeudvikling eller undervisning af sundhedspersoner på behandlingsstedet.

Du bestemmer altså selv, om dine oplysninger må bruges til fx sundhedsforskning. Hvis du ikke ønsker, at dine oplysninger skal bruges til forskning, skal du tilmelde dig Vævsanvendelsesregisteret. Det kan du gøre via borger.dk med dit MitID eller på en blanket, som du får udleveret eller kan hente på Nationalt Genom Centers hjemmeside www.ngc.dk. Der kan du også læse mere om Vævsanvendelsesregisteret.

Du skal være opmærksom på, at anvendelse af dine genetiske oplysninger i forbindelse med forskning sker efter de regler, der gælder for forskning. Det betyder bl.a. at de valg, som du har truffet om tilbagemelding om sekundære fund på samtykkeblanketten, ikke gælder for eventuelle fund, som findes i forbindelse med forskning. I praksis er det sådan, at du kun vil kunne få tilbagemelding om eventuelle sekundære fund, som gøres i forbindelse med forskningsprojekter, hvis de er af væsentlig sundhedsmæssig betydning, og tilbage melding giver mulighed for at forebygge eller behandle sygdommen.